

DE
COLICA SATURNINA.

ACCEDIT DESCRIPTIO DUORUM INTOXICATIONIS METAL-
LICAE EXEMPLORUM.

D I S S E R T A T I O

INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILIELMA

UT SUMMI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE XXIV. M. NOVEMBRIS A. MDCCCXLV.

H. L. Q. S.

PUBLICICE DEFENDET

AUCTOR

ISIDORUS WOHL

BEROLINENSIS.

OPPONENTIBUS:

ROBERT. KAEHLER, med. et chir. Dr.

LUD. LOEWENTHAL, med. et chir. Dr.

VOLGANG. STRASSMANN, med. et chir. Cand.

BEROLINI,

TYPIS FRATRUM SCHLESINGER.

Digitized by the Internet Archive
in 2026

VIRO

AMPLISSIMO, HUMANISSIMO

B. AUERBACH

FAUTORI BENEVOLENTISSIMO

ATQUE

AVUNCULO

DILECTISSIMO MAXIMEQUE VENERANDO

J. J. OETTINGER

H A S C E

STUDIORUM PRIMITIAS

PIO GRATOQUE ANIMO

D. D. D.

AUCTOR.

PROOEMIUM.

Quum et medicinae et chirurgiae et artis obstetriciae nulla fere sit pars, quae a viris celeberrimis et doctissimis nondum pertentata sit atque illustrata: nemo non intelligit, quantae difficultates rerum medicarum tironi et juveni ex examine rigoro modo egresso obmoveantur in materia eligenda, de qua ad summos in medicina honores obtinendos scribat. Multis igitur electis iterumque rejectis, de colica saturnina dissertationem conficere constitui, tam quod hoc morbo laborantes videndi morbique decursum saepe persequendi occasio mihi oblata est, quam quod in nosocomio caritatis duce Cl. Wolff intoxicationis metallicaе duo mihi occurrerunt specimina, quae, quum alterum sit gravissimum symptomatologia, alterum cura, non solum mihi videntur esse dignissima, quae foras proferantur, sed etiam, illius morbi pathologiae et therapiae generali utilitatem haud exiguam afferentia, merito ejusdem descriptionem provocare dici possunt.

NOSOLOGIA.

Jure quodam Bochartt (1) mihi dicere videtur, se intelligere non posse, quamobrem morbo, quem descripturus

(1) Louis Bochartt, die Bleikrankheit und ihre Heilung. Karlsruhe 1825.

sum, nomen colicae saturninae inditum sit, quum dolores colici eodem modo, quo pertinacissima alvi obstructio, quo dolores extremitatum superiorum et inferiorum, quo pulsus durus, plenus, lentus, nihil aliud sint ac symptoma, neque nisi omnibus symptomatibus morbus constituatur. Affectio autem, quae, quum plumbum in organismum inciderit, id quod multis diversis viis fieri potest, oritur, ab omnibus, nomine rariore Rhachialgiae metallica excepto, Colica sive saturnina sive metallica sive pictorum nominari solet: itaque, praesertim quum colicam praecipuum esse symptoma consideraverimus, nobis in hoc nomine esse acquiescendum arbitror.

SYMPTOMATOLOGIA ET DECURSUS.

Multi afferunt colicae saturninae prodromos, quos, quamquam ipse nunquam vidi, quod alias non ab initio exstiterunt, alias omnino non apparuerunt, tamen me enarrare debere puto. Aegroti, priusquam morbus ipse ortus sit, cibum fastidire, subdulcem oris saporem, fauces siccas neque siti cruciatas habere dicuntur. Os esse foetidum sicut in salivatione, hydrargyro adhibito, sedes esse irregulares et cum intestinorum doloribus conjunctae, faeces tum liquidae, tum rarae, nigrae, durae, ovium stercorei similes. Alii, ubi morbus nondum erupit, doloribus crurum, genuum, pedum minoribus, alii omnium artuum languore et lassitudine afficiuntur, omnes autem noctes somniis gravissimis interruptas, fere insomnes agunt. Prodromi, postquam tum per longum, tum per breve tempus duraverunt, id quod non minus ex tempestate et aegroti irritabilitate, quam ex illa re pendere videtur, quod quis jam saepius, aut nondum morbo laboraverit, in morbum ipsum transeunt. Inter omnia

hujus symptomata primum, a quibus toti morbo nomen est inditum, de doloribus colicis nobis dicendum est. Initio obtusi, hebetes, intermittentes, postea adstringentes, torquentes, lancinantes in scrobiculum cordis inprimis et in regionem umbilicalem et in vesicam urinariam coguntur, ex quibus locis in pectus, in dorsum, in coxas, in brachia, in pedes quasi effluere videntur. Interdum aegrotus intestina in ventre converti putat. Paroxysmi quum confluerint, dolor continuus saepe tanta est vehementia, ut tum inflectatur aeger et curvetur, tum suspiret et vagitum quendam edat, hoc modo cruciatus se esse mitigaturum ratus, atque abdomine compresso saepe dolores remittere negari nequit. Accidit enim, ut muscoli abdominales adeo sint contracti, ut venter non solum extensus et durus inveniatur, sed etiam concave introrsum sit inductus in columnam vertebralem, quam nonnulli per ventris tegumenta se sensisse dicunt. Inflatam alvum negat Bocharadt (1), dicunt Copland (2) et Andral (3), ipse in uno laborante vidi, neque scio, quam ob rem flatibus et faecibus accumulatis id fieri posse dubitetur. Utcunque res se habet, aegroti, doloribus gravissimis vexati, ne dormire quidem possunt neque sursum versi, sed nisi proni, neque ire, neque stare, nec sedere possunt. Horis octo aut duodecim praeteritis, ventriculus quoque, similiter ac in cardialgia, per consensum laborat, quum fastidium et vomitus excitetur et saepenumero tantum in gradum, ut non solum ventriculi contenta, sed etiam emulsiones,

(1) Louis Bocharadt, die Bleikrankheit und ihre Heilung. Karlsruhe 1825. p. 4.

(2) Copland, Encyclop. Wörterbuch. T. II. p. 302.

(3) Andral, Clin. méd. 3. édit. T. II. p. 208.

opii praeparata aliaque medicamenta cum gustu aut acido, aut acerbo emittantur. Postea organa urinaria spasmo stranguriam aut ischuriam procreante corripiuntur: id quod, omnibus reliquis doloribus jam amissis, non raro per tempus longum restat. Urina ipsa est colore aquatico sine ullo sedimento et odore. Testes spastice in anulum abdominalem inducuntur. Sphincter autem ani saepe adeo constrictus est, ut ne clyster quidem ingredi possit. Cum his doloribus fere semper pertinacissima alvi obstructio conjuncta est, quae, quum saepe per dies octo usque ad quatuordecim duret, non solum drasticis clysmatibusque fortissimis interdum levare non potest, sed etiam illis adhibitis pertinacior reddita, aegroti cruciatus, quo major sit tenesmus, eo magis auget. Etiam si vero ructibus vehementissimis neque raro singultu sint affecti, passio iliaca tamen adesse non videtur: equidem nunquam, ne in illa gravissima quidem obstructione vidi, de qua postea dicam. Raro tantum obstructionum loco diarrhoeae, etiam rariores sedes regulares esse feruntur. Excretionibus alvinis in morbi decremento ortis, faeces duras cum muco foetido et liquido mixtas et interdum cum sanguine se vidisse, sed plumbum in illis, analysi chemica facta, se non invenisse Mérat (1) dicit. Morbi symptoma pathognomonicum est pulsus lentissimus, patheticus, durus, plenus, ita ut mollior et frequentior redditus decrementi morbi signum habeatur. Nec ineptum mihi esse videtur, hoc loco enarrare, quod Tanquerel (2) hac in re observavit.

(1) Mérat, Diss. Par. 1803. Traité de la colique métallique. Par. 1812.

(2) Tanquerel des Planches, Tr. des maladies de plomb ou saturnines. T. II. Par. 1839.

Scilicet ex 1217 hoc morbo laborantibus pulsus ictus fuisse in parte horae sexagesima dicit

in 678 aegrotantibus 30—60,

in 376 „ 65—70,

in 125 „ 80—100,

38 autem fuisse, in quibus inflammationibus aliisque complicationibus pulsus frequentior exstiterit. — Cordis quoque ictus lentus est. Respiratione libera nulla tussi interrupta, spiritus saepe angustus et vox contracta est. Lacrimae quum oboriantur vultusque languescat, alii nisi in luce clarissima videre non possunt, alii tam sensibiles sunt, ut omnia obscurari et offundi opus sit. Omnes fere aurium susurrum molestissimum conquerruntur, neque desunt plane, pui aures hebetiores accipiant, imo obsurdescant aut altera, aut utraque auri. Hoc symptoma, quum praecipue in illis appareat, qui jam saepius colica saturnina affecti erant, valetudine redeunte magis magisque remittit, ita ut hac ex re nihil timendum sit. Tum faciei color plerumque pallidus et lividus, spiritus foetidus, lingua initio sicca, post vomitionem autem muco lurido ut in salivatione, hydrargyro adhibito, oblecta est. Aliud symptoma, quod fere nunquam initio apparet, est extremitatum dolor et superiorum et inferiorum, qui, quum morbus jam longius constiterit, in lassitudinem tremoremque artuum et in paralysin illam saturninam transire solet. Dolores sunt lancinantes et arthriticis similes, sine ulla intermissione, minima cum remissione, die noctuque continui, eoque vehementius, quo magis colici remiserint, ab aegrotis sentiri dicuntur: id quod ex illa re oriri videtur, quod semper minores propter majores minus sentiuntur. Extremitatum mobilitas praecipue superiorum, saepissime

manuum, quum perierit, flexores debilitatis extensoribus viribus praestant, ita ut manus introrsum ad brachium flectatur. Alia nervosa hujus morbi symptomata sunt spasmi epileptici, amauroses, deliria et mitiora et graviora, apoplexiae. Omnia illa, quae enarravi, etiamsi inde multum pendeat, quanta sint medici virtutes, persistere tamen solere dies octo usque ad quatuordecim dici possunt. Recidivae autem, quum causa non satis removeri possit, timendae sunt, ita ut hoc morbo jam decies qui laboraverint visi esse ferantur. Paroxysmi singuli plerumque in valetudinem transeunt, doloribus amissis faecibusque initio siccis, tum liquidis ejectis; morboque saepius repetito, obstructio alvi habitualis, faciei color pallidus et lividus, macies continua efficitur.

DIAGNOSIS.

Quamquam certam hujus morbi diagnosin constituere difficile non est, praesertim quum aetiologiae pulsusque et duri et pleni et lenti, symptomatis illius pathognomonici rationem habeamus: tamen quod multi, ut Canstatt (1), dicunt ab affectione ventris inflammatoria, uti ab enteritide, alvo introrsum inducta, quae in inflammationibus non introrsum inducta, immo etiam inflata sit, et sensibilitate ventris parva facile eum distingui posse, id non recte dictum mihi videtur. Nam primum et in colica saturnina alvus non solum introrsum inducta, sed etiam, ut jam supra ostendi, inflata invenitur, et in enteritide ut symptomata saepe sint occulta et tecta accidit; tum alvus etiamsi, abdomine tacto et compresso, saepissime, tamen

(1) Dr. Carl Canstatt, *specielle Pathologie und Therapie*, Erlangen 1845. Vierter Band, zweite Abtheilung, p. 630.

non semper, praecipue morbo jam valde progresso, sensibilis non est, ita ut res illa criterium haberi non possit. At, etiam aetiologia neglecta, errari in diagnosi constituenda non potest, quum symptomatum omnium, quae adsunt, inter se conjunctorum rationem habeamus.

AETIOLOGIA.

Quum non omnes plumbo expositi et alii alio gradu colica saturnina afficiantur, hujus morbi causas esse praedisponentes, summo jure dici potest. Alios enim morbo semper liberos, alios, postquam jam per multos annos, valetudine non perdita, in officinis plumbariis versati sunt, subito colica alia post aliam laborare videmus; tum sunt, qui, jam ex longo tempore negotia sua non obeuntes, nunquam, tum, qui singulis annis, praecipue temporibus aestivis, afficiantur. Inprimis sunt praedispositi, qui spirituosius, in his vino adusto sunt dediti, qui in Venere excedunt; neque minus, qui alimenta mala parcioraque sumunt, qui carne minus quam vegetabilibus se nutriendos, chylum malum efficiunt, qui in victu cultuque non satis sunt continentes, qui valde extimescunt morbum, qui cupiditatibus, in his irae temperare non possunt; maxime, qui jam saepius hoc morbo cruciati sunt neque satis convalescentiae rationem habuerunt. Tanquerel (1) igitur plumbarios se vidisse, qui per annos octo, duodecim, viginti quinque morbo nunquam correpti sint, hunc autem ortum quinto quoque vel sexto mense rediisse narrat. Praeterea, quamquam neque sexui, neque aetati ulli parcat, mares plus quam feminas,

(1) Tanquerel des Planches, Tr. des maladies de plomb ou saturnines. T. II. Par. 1839.

aetate provectiones plus quam juventutem et senectutem morbus infestare solet. Refert etiam et anni tempus et tempestas: saepissime enim aestate, rarius vere et auctumno, rarissime hieme, pertinacissime diebus calidis neque iis constantibus ingruere videtur. — Multis quidem viis, sed saepissime membranarum mucosarum, quae et tractum intestinale et respiratoris organa vestiunt, absorptione plumbum in corporis humores perductum intoxicationem usitatissimumque symptoma, colicam saturninam efficit. Hanc perniciem etsi omnia plumbi praeparata, et oxydati et superoxydati et superoxydulati et carbonici et acetici et sulphurici et phosphorici, afferre possunt, oxyda tamen saliaque basica periculosiora esse solent. Ceterum ut intoxicatio major minorve oriatur, minus interest, quod sit praeparatum ipsum, quam qua cum subtilitate partes plumbeae in aëre, qui respirationi inservit, sint pulveratae et quam diu valeant. Et vehementissime et celerrime hunc morbum exempli gratia effici oxydis in colore parietibus inducendo cum terebinthina conjunctis Copland (1) dicit, etenim quum terebinthina exhaletur oxydi partem secum abripiens, in pulmones facillime invadere fertur. Num cutis externa, epidermide non laesa, partes plumbeas absorbere et hoc modo ille morbus procreari possit, Tanquerel (2) et alii jure dubitare videntur, neque nisi rarissime accidit, ut plumbi medicamentis in vulnera adhibitis oriatur. In ventriculum autem saturnus, sive per cibum potumque, sive ad morbos sanandos datus, saepissime invadit. Quid memorem, quoties vina, quoties liquores

(1) Copland, *Encyclop. Wörterbuch*. T. II. p. 302.

(2) Tanquerel des Planches, *Tr. des maladies de plomb ou saturnines*. T. II. Par. 1839.

acidi vinosi e malis expressi lithargyro aut saccharo saturni corrumpantur? Quid de cibis dicam, qui in vasis sive e plumbo aut stanno factis, sive male incrustatis asservantur? Quid de caussa hujus morbi occasionali, quae aqua hausta, quum e cisternis plumbeis partes metallicas exceperit, offertur? Crepundia porro et cupedia cum plumbo saepissime esse mixta nemo nescit. Qui in cubiculis minio aut alio plumbi colore illitis dormiunt, aut in locis plumbo sive pulverato, sive exhalante impletis versantur, quo subtiliores levioresque illas partes perniciosas spiritu hauriunt, eo magis colica saturnina afficiuntur. Quare fit, ut multae artes sordidae, multae plumbi et comparandi et effingendi occupationes, aliae rarius, aliae saepius, aliae gradu majore, aliae minore hunc morbum efficiant. Quae a Tanquerel (1) hac in re collata sunt, quum magni momenti mihi videantur, non possum hoc loco non repetere. Inter 1213 colica saturnina laborantes erant:

Operae officinarum, in quibus cerussa comparatur .	406
" " " " minium " .	63
" " " " plumbago (2) " .	12
" " " " sacchar. saturni " .	4
" " " " plumb. nitric. " .	3
" " " " plumb. chrom. " .	3
Qui fabricantur chartam versicolore	2
" " balteos (3)	2
" " stannum	4
" " vasa fictilia (4)	7

(1) Tanquerel des Planches, Tr. des maladies de plomb ou saturnines. T. II. Par. 1839.

(2) Braunbleierz. (3) Degenkoppeln. (4) Fayence.

Qui fabricantur grandines plumbeas (1)	11
„ „ chartas (2)	19
Qui typos distinguunt et ornant (3)	33
Qui ligno aurum illinunt	1
Qui metallo „ „	2
Qui merces odoras et unguenta vendunt	2
Qui plumbo albo obducunt (4)	8
Qui crystallos levigant.	3
Qui gemmas „	35
Qui speculis operantur	2
Qui ex aere res fundunt (5)	1
Fabri cuprum tractantes (6)	2
Typorum fusores	52
Typographi	12
Qui metalla in fila ducunt	25
Fusores plumbarii (7)	14
Tritores colorum	68
Pictores curruum	47
„ murrhae (8)	3
Dealbatores	305
Figuli	54

Colica saturnina, quum interdum in plures diffusa observata sit, etiam morbus epidemius et endemius dicta est; at hanc rem non coelo esse effectam, sed quod multi homines uno tempore plumbi periculis, ut exemplum afferam, eundem potum cum plumbo mixtum capientes, se objecerint, nobis cogitandum est. Non alienum mihi videtur hoc loco colicam illam endemiam commemorare, quae Madriti, quae in terra Pi-

(1) Jagdschrot. (2) Karten. (3) Schriftverzierer. (4) Verzinner. (5) Bronzegussarbeiter. (6) Kupferschmiede. (7) Bleigiesser. (8) Porzellan.

clavica, quae in India occidentali exstitisse fertur. Hujus quum et symptomata et decursus et exitus fere eadem ac colicae saturninae sint, quod ut aliter habuerit, fieri nequit, et quum, nisi vino aut liquore vinoso, qui ex malis expressus sit, corrupto illam praecipue Pictavicam, vegetabilem sic dictam non esse ortam Baker (1), Tronchin (2), Luzuriaga, Jacob, Hernandez, experimentis factis satis demonstraverint: aliam esse Pictavicam et endemiam, aliam saturninam recte dubitari potest. Accedit, ut, quo magis medicina forensis exercetur publicaeque securitati prospicitur, eo magis illa vegetabilis sic dicta expellatur et cedat.

Ut haec morbi aetiologia finiatur, quaeritur, quae sit praedispositionis caussa, quae colicae saturninae natura. Plumbo pulverato, nisi in sal saturni mutatum sit, intoxicationem afferri non posse, sed quum haec commutatio, quo copiosius sit acidum in viis primis, eo celerius et melius fiat, e quantitate acidi in viis primis pendere praedispositionem Brockmann (3) dicit: at nonne saepius intoxicatio oritur respirationis, quam digestionis organis veneno affectis? Neque minus difficile est definire, qui morbus ipse sit. Plerumque dicuntur, sal saturni quum exsiccet et arefaciat, vasorum volumina coangustari, nervi compressi incitari, quare dolores et obstrukciones oriantur: neque dubitari potest, quin res ita se habeat,

(1) Baker, Essay concerning the cause of the endemial colic of Devonshire. Lond. 1767.

(2) Tronchin, De colica Picton. Gen. 1757. Jen. 1771. — Examen du livre: Tronchin de colica Picton., par un méd. de Paris. 1758.

(3) Brockmann in Holscher's Annalen. T. II. Sect. 4. et Schmidt's Jahrb. T. XVIII. p. 45.

quum plumbo non solum externe utamur, sed etiam, medicamento hoc interne in blennorrhoeis adhibito, pituita expellatur; sed quin respirationis organa in hoc morbo magis essent laesa, tum fieri non posset. Bocharadt (1) dicit succum gastricum, plumbo per organa sive digestionis sive respirationis in ventriculum ingesto, acrimoniam quandam acidam accipere, quae fastidium et ructus et vomitus acidorum oritur, chymum autem chylumque, bili adducta, etiam acriorem inflammationem tunicarum mucosarum, glandularum, nervorum spasticam efficere, unde et dolores colici et pertinax alvi obstructio et extremitatum dolores et paralysis et pulsus peculiaris facile explicari possint. Alii, ut Astruc, a quo nomen Rhachialgiae metallica morbo inditum est, plumbi intoxicatione organa systematis nervosi centralia commutari opinantur, id quod innervationem tractus intestinalis extremitatumque musculorum turbet; quum autem nesciant, quae sit illa commutatio, non multum hac re dictum mihi videtur.

PROGNOSIS.

Quamquam, quum generatim de prognosi loquimur, colica saturnina morbus periculosus nominari non potest et fere semper sanitatis spes ostenditur: plumbarii tamen quum, valetudine vix confirmata, statim negotia sua obeant neque se continere possint, quin convalescentiam negligant, nobis timendum est, ne non solum malum illud saepius recidat, sed etiam complicationes afferantur, quibus letalitas (ut ita dicam) valde augetur.

(1) Louis Bocharadt, die Bleikrankheit und ihre Heilung. Karlsruhe 1825. p. 13 et 15.

Hoc inde colligi potest, quod Andral (1) invenit, hominum quingentorum, qui colica saturnina affecti intra octo annos in Hôpital de la Charité recipiebantur, quinque tantum esse mortuos, horumque duos, quum apoplexia sanguinea accessisset; Tanquerel (2) autem, colica saturnina cum aliis morbis complicata, aegrotorum quadraginta trium circiter unum mori computando effecit. Plerumque convulsionibus, deliriis, apoplexiis, encephalopathia saturnina illa sic dicta, neque minus tabe, hydrope, morbis consequutivis mors afferri solet. Tum in prognosi constituenda multum interesse, quo tempore aegrotus auxilium petierit, quales fuerint prodromi, ad quem gradum animus captus sit, nobis respiciendum est. Etenim quando statim, jam inter prodromos morbo affectus medico utitur, facile et celeriter aptae cedit curae malum, quo quidem serius ille vocatur, eo difficilior et gravior cura est. Vomitionibus vehementissimis aut extremitatum doloribus jam a primo morbi initio pejus redditur praesagium, quoque magis animus est captus, eo minus commode corpus in integrum restituitur; incommodo etiam quanto sit, quum aegrotus a causis nociferis liberari non possit, jam supra dixi, neque aliud addam, quam, qui jam saepius in colicam saturninam inciderint, eos ad morbos nervosos chronicos valde esse dispositos, ita ut caussa occasionali minima maximi doloris stimuli admoveantur.

THERAPIA.

Natura ipsa quum hoc in morbo fere nihil valeat tantum-

(1) Andral, Clin. méd. 3. édit. T. II.

(2) Tanquerel des Planches, Tr. des maladies de plomb ou saturnines. T. II. Par. 1839.

que absit, ut, medicina non impensa, quidquam efficiatur, ut fieri non possit, quin aut succumbant aegroti malo, aut in omne tempus manibus pedibusque capti ac debiles, miserrimam degant vitam: quae arti medicae in colica saturnina debentur, ea huic tribui oportet. Huc accedit, ut symptomatibus etiam gravissimis expulsis, diutius tamen usque ad minimi quoque symptomatis discessum vis medicatrix sit exhibenda, quae neglecta, non solum recidivae facile oriuntur, sed etiam nunquam ad veram sanitatem redit aegrotus.

Cura autem est et prophylactica et therapeutica. Ad prophylacticam pertinet, quod nobis videndum est, ut plumbarii neque devorent, neque spirando ducant plumbum, quae quum evitari non potuerint, ejus digestio et assimilatio ita nobis curanda est, ut ne salia orta saturni intoxicationem perniciosam efficiant. Ad rem alteram assequendam alii aliam rationem ineunt, nullum autem esse efficacissimum remedium, nisi fortasse homines a causis nocivis, ab occupationibus liberare velis, mihi persuasum est. Attamen, ut integre dicam, illas diversas rationes afferam. In aliis enim officinis pannus orinaribusque circumligatur, qui, quominus plumbum pulveratum per organa aut digestionis aut respirationis in tunicas mucosas inducatur, impedit. Sed ne dicam, quam molestus sit operis, praesertim aestate calidissima, halitus ex ore calidus, panno arctius circumligato spiritus impeditur, minus autem adstricto plumbi et pulvis et fumus pervadere potest. In officinis aliis in panni locum spongia substituitur, sed non solum loco suo facillime movetur, verum etiam propter spiritum nisi

aegre tolerari non potest; in aliis persona plumbariis aptatur, de qua Bochartt haec praescribit: (1)

„Die Maske sei wie ein Helm von gefirnisster Leinwand oder Papiermaché, am besten aber von einem dünnen weissen Blech .verfertigt. Ihre Länge $11\frac{1}{2}$ “, die Breite $10\frac{1}{2}$ “ und die Tiefe 6 Zoll, sie reiche oben bis auf den Scheitel, seitwärts nehme sie auch die Ohren ein, und unten reiche sie fast bis an den Hals. Ihren hintern Theil fülle ein weiches Leder aus, das fast bis an die Schultern geht, eben so werde auch unterm Kinn ein weiches Leder angebracht, damit sie den Hals nicht drückt und etwas auf der Brust aufliegt. Ein im Genick angenähter Riemen mit einer kleinen Schnalle schliesse vorn das Ganze, damit sie sich nicht verschiebt oder sonst den Arbeiter hindert. Die Augen seien mit Uhrgläsern versehen, die Nase und der Mund zwar ganz formirt, von aussen aber geschlossen. Dagegen gehe vom Ohr jeder Seite eine trichterförmige Röhre, die sich in jedem Mundwinkel mit einer nicht zu engen Mündung öffnet, durch welche der Arbeiter ein- und ausathmen kann. Da, wo man die Röhre herausziehen kann, werde ein kleines Schwämmchen eingelegt, worin sich der aufsteigende Staub anlegt, den man nach der Arbeit herausnehmen und auswaschen kann.“

Sed, etiamsi non dubitem, quin hanc rem in officinis perficere longum sit, nescio, an eadem mala, quae jam antea dixi, ne dicam eodem gradu, hac in praescriptione sint timenda. Majoris momenti mihi esse videtur curare, ut officinae apte

(1) Louis Bochartt, die Bleikrankheit und ihre Heilung. Karlsruhe 1825. p. 22 et 23.

aedificentur, ut fumaria alta ventique meatus magni in caminis sint et ventilationes, fenestris saepius apertis, fiant. Porro linteis vestibisque, quotiescunque fieri potest, mutandis mutatisque purgandis, lavationibus, sudationibus, ore saepius aqua perluendo, gargarismatibus aliisque rebus adhibendis munditia plumbariis maxima est imperanda. Cibi autem potusque ne plumbo corrumpantur, aut alia ex causa quid detrimenti afferant, magistratibus, quibus publicae sanitatis cura est delata, providendum est. Ad rem alteram excessus in Baccho non esse admittendos jam alio loco dixi, neque aliud adjecerim, quam spirituosa praecipue jejunis faucibus illata maximo esse incommodo. Pinguium deinde ciborum alimenta quamquam modice sumta plurimum prosunt, largius tamen sebum ovillum, lardum, butyrum crassitudine digitali ad panem adhibitum, non solum colicam saturninam non prohibet, sed etiam vomitiones materiarum acidarum rancidarumque multo vehementiores molestioresque reddit: id quod, quum pyrosis oriat, ventriculo his rebus dissoluto et vitiato, interdum jam prius, quam morbi vis eruperit, intelligi et ratione comprehendi potest. Neque tamen victus macrior aridiorque usui est; sed cibariorum vegetabilia animalibus mixta, potuum lac cum aqua, aqua cum albumine ovi, quae bene efferbuit cerevisia saluberrima esse videntur. Acidum sulphuricum dilutum aquae immixtum quamquam a Gendrin laudatur multumque plumbariis prodesse dicitur, Grisolles tamen atque alii magnopere dissentiunt, potum illum rati non solum non esse prophylacticum, sed etiam ventriculum vitiare. Sed utcunque res se habet, jam ex dissensione quum colligi possit, gravissimum fructum inde non percipi, potum illum sumi non suadeam. Eos autem, qui, va-

letudine confirmata, medicamentis catharticis sumtis, impediri putant, quominus colica saturnina afficiantur, multo errore esse captos constat, quia intestina jam sollicitata purgatione intempestiva etiam magis sollicitari nemo non intelligit.

Haec de cura prophylactica; nunc ad therapeuticam progrediamur. Alvi obstructio quamvis symptoma morbi solum sit, illa tamen sublata, etiam dolores vehementissimi atque omnia symptomata cetera cedere solent. Quibus quidem medicamentis ad alvum adstrictam solvendam utamur, e causis, ex quibus illam esse profectam putamus, pendet. Qui eam e spasmō natam censent, remedia anodyna, qui ex intestinorum torpore, drastica aliaque irritamenta adhibent; plerique autem medici, medicamentis utrisque usi, narcotica cum laxantibus aut aliis irritantibus conjungunt. Inter spasmos sedantia opium omnium consensu summo jure commendari potest, quum non modo cum aliis conjunctum, sed etiam solum datum colicae saturninae mederi posse jam saepenumero observatum sit. Huc accedit, ut, quamvis reliquis in morbis alvum adstringat, in hoc, dosibus magnis adhibitum, solvat: quae res morbi, de quo dicitur, naturae spasticae testis optimus esse videtur. Plerumque singulis horis gr. j datur; Bricheteau jam ex undecim annis binis horis grana duo, gradatim adscendens, neque solum interne, sed etiam ad clysmata et emplastra in ventrem imponenda, neque emeticis, neque catharticis datis, adhibet. Grashuys (1), Riedlin, Stoll, Hillary, Schlegel, Reynolds, Baker (2), Adair, Eyerel, Warren, Wolff,

(1) Grashuys, Tentamen de colica Pictonum. Amst. 1752.

(2) Baker, Essay concerning the cause of the endemial colic of Devonshire. Lond. 1767.

de Haen (1), Gendrin, Guenau, Brachet, Christison (2), Cayol, Copland (3), Burger, Horn, Tanquerel atque multi alii aut opio solo, aut cum Calom., cum oleosis, cum aliis catharticis, cum alumine conjuncto utuntur. Nihilominus sunt, qui illo medicamento facile paralysin effici putent. Morphium quoque et interne et endermatice in colica saturnina tentatum est, neque minus extractum hyoscyami. Tum dantur clysmata nicotianae (Stokes), cataplasmata e foliis nicot. (Graves), belladonna [Ranque (4)], tinct. nuc. vomic. et in potione et in clysmatibus et in cataplasmatibus, dosi composita secundum morbi incrementum aut decrementum gtt. x—xxx, imo interdum Moschus, Castoreum, Camphora. Omnes illi viri medicamenta, quae supra dixi, adhibentes ad spasmum levandum spectant, ita ut balneis calidis, fomentationibus calidis narcoticisque, oleosis in ventrem infricandis, mucilaginosi, lacte, quo solo Tronchin (5) colicam saturninam esse sanatam dicit, eorum vis augeri possit. Ranque, qui in Hôtel-Dieu Aureliani sua medendi ratione inita de centum fere et quinquaginta aegrotis non unum esse perditum dicit, non indignus videtur, cujus curationem hoc loco referam. Aegroto in balneum ingresso in ventrem et regionem inguinalem emplastrum magnum, inprimis ex emplastro Diachyl. et Con. cum

(1) De Haen, De colica Pictorum. Hag. 1745. Rat. med. T. III.

(2) R. Christison, Abh. über die Gifte. A. d. Engl. Weimar 1831.

(3) Copland, Encycl. Wörterb. T. II.

(4) Ranque, Mém. sur les empoisonnemens par les émanations saturnines. Par. 1827.

(5) Tronchin, De colica Pictor. Genev. 1757. Jen. 1771.

Camphora, Ther., Tart. emetico factum, imponitur. Hujus quum tanta fuerit vis, ut pustulae sint ortae, eo sublato, in loca affecta linimentum infricatur, quod ut hoc modo appareatur Ranique praescribit:

Rep. Aq. laurocer. ℥ij

Aether. sulphur. ℥j

Extr. belladonn. ℥ij

M. f. linimentum.

Tum quotidie semel aut bis clyisma ex ol. oliv. aut ol. amygd. unciis quatuor et tinct. bellad. aether. guttis viginti paratum applicatur et quum dolores sint gravissimi, ejusdem tincturae doses parvae in mixtura mucilaginosa interne adhibentur. Sed quum, quamvis illud facere per tres aut quatuor dies perrexerit, levationem non invenerit aegrotans, olei Ricin. dosibus parvis iterum ac saepius datis, et emplastro e majore camphorae tartarique emet. parte parato ventri regionique inguinali rursus imposito, linimentum dolores mitigans diligenter infricatur.

Medicamentorum catharticonum inprimis oleum Crot., ol. Ricin., ol. Terebinth., Magnes. sulphur., Calomel, Inf. Sennae, quae ut alvum adstrictam solvant, tum sola, tum cum opio juncta, tum anodynis adhibitis ante, tum post dantur, nominanda sunt, qua in re ea clysmatibus adjuvari posse animadvertendum est. Ut de oleo Crot. dicam, Mason Good, Hinze (1), Magendie, Bailly, Joret, Kinglake, Andral, Stokes, Copland, Elliotson, Romberg atque alii quum illud in colica saturnina optime purgare judicent, nisi

(1) Hinze in Preuss. Vereinszeit. 1833. No. 26.

irritatio intestinorum inflammatoria adsit, illud remedium efficacissimum habeo. Hinze, nonnullis opii dosibus jam antea datis, collaudat. Praescribitur:

Rep. Ol. Crot. gtt. j

solve in

Ol. Papav. s. Amygd. ζj

M. D. S. Stündlich 1 Esslöffel voll, bis mehrere Male Stuhlgang erfolgt.

Copland illud dat cum ol. Ricin. aut Terebinth. aut cum utroque.

Romberg praescribit initio morbi

Rep. Ol. Crot. gtt. iij

Sacch. alb. $\zeta\beta$

M. f. p. Divid. in tres partes aeq. S. 2stündlich ein Pulver.

Sub vesperem aegroto opii gr. β , altero die iterum ol. Crot., per diem emulsionem amygdal., sub vesperem rursus opii gr. β etc. administrat. Tanquerel, cui in 460 casibus occasio oblata est observandi, quid hoc medicamentum efficiat, oleo Crot. non solum celerrime profici, sed etiam optime recidivas et cerebri medullaeque spinalis affectiones prohiberi dicit. In 280 casibus ol. Crot. solum, clysmatibus nisi per dies interjectos non jussis, expertus est, in 80 uno eodemque die, quo ol. Crot., clyσμα purgans dedit. Olei dosis erat diebus ternis aut quaternis gutta una in ptisanae cochl., in aliis 80 casibus Opii gr. β interne praescripsit, aut clyσμα Laudani gtt. xxx addidit. Ex omnibus 460 aegrotis 425 hac medendi ratione intra quatuor vel quinque dies sanati sunt; in reliquis, vomitionibus gravissimis ortis, oleum erat omittendum; tot recidivae, quot in aliis curationibus, quippe tantum viginti

morbo rursus affecti sunt, non evenerunt. — Oleum Ricin., quamquam a Grashuis (1), Moseley, Fischer, Friese, Odier collaudatur, saepenumero tamen alios sumere noluisse, alios vomitu reddidisse, a me esse observatum mihi confitendum est. Magnesia sulphurica quando impenditur, multi quidem spectant, ut ejus acidum sulphuricum cum plumbo, quod in primis viis sit, conjunctum, sal sulphuricum insolubile efficiat, sed nescio, num, nisi quod alvus solvatur, vim ullam habeat. Neque alia ex causa, atque ex qua Magnesiam sulphuricam, alumen in colica saturnina vim habere Lentin (2) dixit, sed plumbum aceticum nisi integrum in ventriculo sit, alumine dissoluto, plumbum sulphuricum effici non posse constat. Primum alumen adhibitum est a Grashuis, postea et solum et cum narcoticis junctum a Quarin, Adair, Fischer, Schlegel, Lindt, Percival (3), Michaëlis, Gebel, Sommer, Götze, Olarus, Kapeler, Gendrin, Copland, Montanceix (4), Himly, Puchelt. Kapeler, cujus in nosocomium multi colica saturnina laborantes recipiuntur, nullo fere medicamine nisi alumine utitur, quod, quum interdum ejus ʒvi intra horas 24 dentur, in decocta mucilaginoso solutum, clysmatibus adjuvari jubet. Hoc in morbo, alumine ordinato, quod alvus adstricta interdum solvatur, mirum est, neque alia igitur ejus ratio quam opii, quamvis hujus vim majorem esse

(1) Grashuis, Tentamen de colica Pictonum. Amst. 1752

(2) Lentin, Beitr. p. 336.

(3) Percival, Observatt. and exper. on the poison of lead. Lond. 1774.

(4) Montanceix, in Arch. gén. de Méd. 1828.

negari non possit. Bochartt postquam colicae saturninae proposuit remedium hoc modo parandum (1):

Rep. Aluminis crudi gr. xv

Opii puri gr. j

Gummi arabici gr. vi

Sacchari albi gr. x

M. f. p. D. S. Alle 3 Stunden ein Pulver zu nehmen.
se nescire ipse dicit, num alumen an opium effecerit, ut dolores remiserint.

Calomelanem Clark, Hunter, Musgrave, Warren, Burger, Gebel, Biss, Clutterbuck, Mériadeo, Laennec, Wagner, Brockmann, Marschall, Elliotson magnis dosibus ad gr. v—x—xx aut solum, aut cum Opio, cum Rheo conjunctum, unguento cinereo simul infrieto, administrant. Bochartt (2) quum praescripsisset:

Rep. Calomelanos gr. iv

Magnesiae alb. gr. x

Opii puri gr. β

Sacch. alb. q. v.

M. f. p. D. S. Alle 2 Stunden ein Pulver zu nehmen.
plerosque ait illud vomitu reddidisse neque raro jam die tertio aut quarto salivationem esse ortam, quae curae moram attulisset.

Günther, infuso rad. Valer. et fol. Senn. cum Magnesia sulphur. nonnullisque tinct. opii guttis dato, porrigit:

(1) Louis Bochartt, die Bleikrankheit und ihre Heilung. Karlsruhe 1825. p. 33.

(2) l. c. p. 31.

Rep. Resin. Jalapp.

Sapon. venet. aa ℥j

Hepat. sulph. calc. ℥β

S. Alle 2—3 Stunden 4—5 Pillen zu nehmen.

Ut antidota licet acidum sulphur., acid. hydrosulphurat., acid. tartar., acetum, kalium sulphurat., sapo, alcalia carbonica multaque alia medicamenta collaudentur, digna tamen non esse videntur, quae Opio, Oleo Crot., Alumini atque aliis remediis, de quibus supra dixi, aequiparentur. Symptomata nonnulla quando graviora sunt, palliative sunt tractanda. Vomitus, quum ejus ratio sit habenda, narcoticis, potione Riverii, cui Aq. Laurocerasi addita est, cucurbitulis siccis admovendis, sinapis-
mis in ventriculi regionem applicandis sedandus est, neque scio, an bonum sit illud:

Rep. Amygd. dulcium ℥j

Aquae foeniculi ℥vi

F. l. a. emulsio, cui adde

Ol. tartar. p. deliq. ℥iβ—ij

Laud. liquid. Syd. ℥β

Syrup. Alth. ℥j

D. S. Alle 2 Stunden eine halbe Tasse voll zu nehmen.

Ischuria et Stranguria fomentis calidis regioni vesicali imponendis, balneis, hirudinibus expelli solet, neque minus hoc linimento et cataplasmate adhibito:

Rep. Ol. hyosc. ℥j

Spir. sal. amm. caust.

Ung. Neapolit. aa ℥ij

Camphor. ℥j

Pulv. opii pur. gr. xii

M. D. ad ollam S. Alle 2—3 Stunden einen halben Esslöffel voll einzureiben.

Rep. Herb. Cicut.

„ hyosc. alb.

Flor. chamom.

Sem. lin. contus. aa $\mathfrak{z}\text{j}$

Micar. pan. alb. $\mathfrak{z}\text{ij}\beta$

C. C. M. D. S. Mit Milch zu einem Breiumschlag zu kochen.

Doloribus extremitatum sive superiorum, sive inferiorum et linimentum, quod nominavi, volatile camphoratum anodynum, et balnea; apoplexiae venaesectiones et medicamenta derivantia; enteritidi denique incipienti, unguento cinereo externe adhibito, hirudines optime opponuntur.

In revallescentiae stadio ut aegroti, alumine parvis dosibus etiam aliquamdiu usurpato, medicamentis roborantibus usi, semper et diaetae rectae et alvi dejectioni per clysmata efficiendae consulant et prospiciant, suadeam. Hoc in stadio quando spasmi clonici tonicique orti sunt, id quod saepenumero fit, Bocharadt praescribere solet:

Rep. Infus. sat. rad. Valer. $\mathfrak{z}\text{vi}$

Tinct. Valer. aeth.

Liq. corn. cerv. succ. aa $\mathfrak{z}\text{ij}\beta$

Laud. liq. Syd. gr. xx

Syrup. Valer. $\mathfrak{z}\text{j}$

M. D. S. Alle Stunde ein Esslöffel voll zu nehmen.

DESCRIPTIO CASUUM DUORUM, QUOS IN NOSOCOMIO
CARITATIS DUCE CL. WOLFF OBSERVAVI.

A..... F....., colorator, viginti septem annos natus, jam saepius, antequam in caritatis nosocomium exceptus esset, colica saturnina se esse affectum narravit. Jam ante viginti octo fere dies cibi potusque quoddam fastidium, subdulcem oris saporem, fauces siccas, sedes irregulares se esse questum; initio quidem haec omnia in negotiis suis obeundis se neglexisse, quum autem ante paucos dies dolores intestinorum et extremitatum supervenissent, qui in dies accrevissent, et ructus vomitusque acidorum orti essent, auxilium se hoc loco petiisse. Quaestione a Cl. Wolff instituta, per ventriculum intoxicatio facta visa est. Status praesens fuit hic: facies pallida et livida erat, albuginea oculorum lurida, habitus oris lineamentaque angore cruciatuque timoris pressa, pupillae coarctatae, pulsus durus, lentus, plenus, cordis ictus tardus, respiratio libera neque ulla tussi interrupta, spiritus angustus, vox contracta, alvus dura et introrsum inducta, praecipue in regione umbilicali, sphincter ani constrictus, urina parca nec sedimentosa, nec odorifera. Aegrotans de peculiaribus, illis in arthritide similibus doloribus extremitatum inferiorum, inprimis surarum, de capitis quadam gravitate, aurium susurro molestissimo, alvi obstructione quatuor dierum cum tenesmo vehementissimo conjuncta querebatur. Altero die os erat foetidius, emulsio data ejiciebatur, artuum languor et lassitudo in tremorem transibat, oculorum functio erat laesa, caput gravissimum, aures magis magisque hebescebant. Tertio die extensorum manuum digitorumque paralysis orta est, altera auris obsurdescebat, neque deerat amblyopia, imo amaurosis completa. Quarto die alvus inflata inveniebatur, in summis autem miseriis aegrotus versabatur, etiam epilepsiae paroxysmis cruciatus. Eorum intra quartam fere horae partem quum tres vehementissimi apparuissent, ne eclampsia acuta oriretur, valde erat timendum.

Diagnosis quanta hoc in casu facilitate constitui potuerit, ubi, quaecunque symptomata in colica saturnina apparent, in conspectum venerunt, nemo est, quin perspiciat. Circa prognosin intelligi potuit, aegroti, quum ante quatuor jam hebdomades auxilium petiisset, et a morbi initio tam vomitiones quam extremitatum dolores exstitisse diceret, neque facile, neque celeriter, fortasse nunquam, veram sanitatem reddi posse.

Huc accessit, ut colorator, jam saepius hoc morbo affectus, valde ad eum esset propensus, non solum quod negotia sua plumbaria negligere non poterat, sed etiam quod spirituosus se esse deditum neque in Venere modum adhibuisse confessus est.

Intestinis contractis potissimum medicinam sibi esse quaerendam ratus, quum opium, morbo jam ante quatuor hebdomades in lucem edito, impendere non posset, Wolff praescripsit:

Recp. Olei Valer. aether. $\mathfrak{z}\beta$

Asae foetid. $\mathfrak{z}\text{ij}$

Extr. Rhei aquos. $\mathfrak{z}\text{j}$

M. f. m. ex qua forment. p. No. 96. Consperg. D. S. 4 mal
6 Pillen.

Harum pilularum dimidio sumto et oleo Ricin. clysmatibusque adhibitis, inclinata jam in melius aegri valetudo erat. Congestiones autem ad caput ut sedarentur, postea, hirudinibus quindecim applicatis, glaciei cataplasmata capiti admovenda erant. Attamen haec omnia imbecilliora erant quam morbus. Nam etsi paullulo post sanatus caritatis nosocomium relinquere videbatur, tamen anno fere interjecto quum forte accideret, ut eum viderem, faciei colorem pallidum lividumque et manus dextrae pollicem etiam debilitatum inveni, obstructione habituali eundem laborare audiens. Itaque veram sanitatem illi reddi non posse, vere dictum videbatur.

Alter casus, quem paucis relaturus sum, intoxicatio cupro effecta, propter pertinacissimam alvi obstipationem memoratu dignus mihi videtur. Nam quamquam Canstatt (1) atque alii in colicis aeruginalibus semper diarrhoeam adesse dicunt, aegrotus non solum profluvio non laborabat, sed etiam alvo adstricta jam diebus tredecim, priusquam a nosocomio caritatis auxilium petisset, fuerat, neque ullum remedium, quum omnia vomitu reddita essent, reperiri potuerat, quod alvi dejectionem efficeret. Hydrargyri unciiis octo adhibendis quum tandem rem confici posse non diffisum esset, tantum abfuit, ut quidquam proficeretur, ut invalido medicamento pejus redderetur praesagium. Cura sane non erat facilis. Aegrotus quum maxime ad vomitiones esset propensus, neque oleum Crot., neque ulla oleosa, neque Infusum Sennae compos., neque pulv. radic.

(1) Dr. Carl Canstatt, Specielle Pathologie und Therapie. Zweite vermehrte Auflage. Erlangen 1845. T. IV. Sect. II. p. 638.

Jalapp. dari potuit. Calomelane autem porrecto, quum jam e septem diebus hydrargyri unciae octo alvo inessent, ne nova discrimina imminerent, metuendum erat. Wolff igitur praecepit:

Recp. Extr. Colocynthid. gr. v

Sapon. medicat. ℥j

Extr. opii aquos. gr. ij

Ol. Menth. ppt. ℥β

M. f. m. ex qua formentur pil. No. 40. D. S. 2stündlich
4 Pillen.

Qua medicina sumta lac calidum bibi jussit.

Tum praescripsit clyisma tali modo parandum:

Recp. Asae foetid. ℥β

Vitell. ovor. trium

tere et adde

Aq. commun. ℥viij

D. S. Duo clysmata.

His medicamentis quamvis ista pertinacissima alvi obstructio expulsa esset, nova tamen mala sunt coorta, et ventris profluvium et stranguria; utrumque autem camphorae datae tempore brevi cessit.

V I T A.

Natus sum Isidorus Wohl, fidei addictus veteri, Bero-
lini anno MDCCCXXII die XXVII mens. Martii patre optimo
Jacobo, matre dilectissima Sara e gente Marcus, quos
morte matura mihi ereptos lugere nunquam desinam. Puerulus
in orphanotropheum a Baruch Auerbach, viro illo summe
venerando, conditum receptus sum, in quo ipse educatus postea
educandis aliis operam dedi. Literarum elementis in scholis
privatis compluribus imbutus, puer XII annorum gymnasium
adii Friderico-Werderanum, tum directoris Cel. Ribbeck au-
spiciis florens, quod per septem annos frequentavi. Maturita-
tis testimonio a direttore Cel. Bonnell ornatus, medicinae
operam daturus, anno MDCCCXLI almam Universitatem Frideri-

cam Guilelmam petii et ab Ill. Dieterici, t. t. rectore magnifico, civium academicorum numero adscriptus, apud Ill. Jüngken, t. t. ordinis medicorum decanum maxime spectabilem, nomen sum professus.

Ibi per quadriennium his interfui scholis:

Ill. Hecker medicinae encyclopaediam et methodologiam ac pathologiam generalem me docuit; Ill. Schultz physiologiam, botanicae, zoologiam; Ill. Mitscherlich chemiam experimentalem; Ill. Schlemm osteologiam et syndes-mologiam; Ill. Müller anatomiam corporis humani et organorum sensuum, qui idem cum Ill. Schlemm in arte cadaverum rite dissecandorum me instituit; Ill. Dove physice; Ill. Mitscherlich materiam medicam; Ill. Weiss mineralogiam; Ill. Trendelenburg psychologiam; Cel. Beneke logicen et metaphysicen; Cel. Troschel chirurgiam; Exp. Schoeller artem obstetriciam; Exp. Dann pathologiam specialem.

Exercitationibus clinicis interfui medicis, chirurgicis, ophthalmiatricis, obstetriciis, syphiliticis virorum Illustrissimorum et Celeberrimorum Wolff, Barez, Jüngken, Wagner, Busch, Schmidt. Quibus viris omnibus, optime de me meritis, quam possum maximas ago semperque habebo gratias.

Jam vero tentaminibus, et philosophico et medico, atque examine riguroso coram gratioso medicorum ordine superatis, spero fore, ut dissertatione et thesibus publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me rite conferantur.

T H E S I S.

1. Trepanatio prophylactice non adhibenda.
 2. Venaesectio dubia in dubiis casibus melior quam nulla.
 3. Electricitatis in piscibus et columna Voltaica fons non est idem.
-